

Viggo Kampmanns nytårstale

Taler

Viggo Kampmann
Statsminister

Dato

1. januar 1961

Sted

Radiohuset på Rosenørns Allé,
Frederiksberg [radio- og tv-
transmitteret]

Omstændigheder

For første gang bliver statsministerens nytårstale i 1961 transmitteret til tv.

Det nye år fremstilles ofte som et nyfødt barn, der nysgerrigt kigger ind i den nye verden, mens man ser det gamle år som en affældig olding liste ud i baggrunden, og vi ynder også at foregive, at vi kan begynde frisk fra grunden – begynde forfra sammen med det nye år.

Det kan vi ikke. Vi tager problemerne – de uløste – og erfaringen, hvis vi vil lytte til den, med os. Vi kan, som jeg har gjort det de sidste dage i det gamle år, gå langs havet i det karske vejr og prøve at lade krop og sind blæse ren for gamle slagger – for alligevel, når aftenhvilen melder sig, at se alt det, der ikke blev gjort, ikke blev nået, passere revy for os. De gode forsætters time er inde.

Og lad mig da begynde det nye år med at sige tak for alt det, der blev udført i 1960. Tak til alle dem, der blev glemt i årets løb med al dets travlhed. På regeringens vegne ønsker jeg et lyst og fredeligt nytår for vort land og alle danske. Vore varme tanker og gode ønsker går på denne årets første dag til Færøerne og Grønland, til vore landsmænd i Sydslesvig og alle danske uden for landets grænser, til vore søfolk og fiskere, hvor de end må virke uafhængigt af årets gang.

Et ønske om et godt nytår for hvert enkelt hjem og for alle, der tænker og taler dansk.

Vi vil i dag også vise vor medfølelse med alle dem, der nu må savne én, de holdt af, eller som de stod nær. Man skal ikke være ret gammel for at forstå, hvad vi hos os har mistet, men også hvad vi ejer i det, årets døde efterlod.

Ingen vil kunne fortænke mig i, at jeg i årets løb ofte har dvælet ét navn, min forgænger og ven H.C. Hansens. Vi er mange, der har følt, hvilket tab H.C. Hansens bortgang betød – både for vort samfund og for dem, der mødte ham i hverdagen. Vi mindes ham og vil arbejde videre med de samfundsopgaver, han så fuldt og helt var optaget af, men ikke fik lov til at løse.

Jeg har her mellem jul og nytår bladet lidt i den tale, som H.C. Hansen sidste år trods den stærkt trættende sygdom – pligtopfyldende til det sidste – havde udarbejdet, men ikke magtede at holde på grund af sygelejet, der bandt ham, til døden kom den 19. februar. Der står i H.C. Hansens manuskript, at 1959 bragte os adskillige hanefjed nærmere til den afspænding på det udenrigspolitiske område, som vi længe har håbet på, og som har været et hovedmål for Danmarks udenrigspolitik. Desværre må vi vel i år sige, at 1960 bragte os lige så mange hanefjed tilbage igen. Det har været et dårligt år for fred og tryghed; men man bliver jo beskeden i sine krav. De kræfter, som med større eller mindre visdom styrer verden eller prøver derpå, synes efterhånden at ville lære os at være tilfredse, når endnu et år er gået, uden at de stadige gnidninger og spændinger mellem verdens forskellige magter og ideologier har resulteret i en eksplosion. Nylig læste jeg således, at vi skulle være glade, fordi der ikke havde fundet egentlige krigeriske begivenheder sted i julen 1960. Krig eller ej, vi ved, at der daglig dræbes eller dør mennesker af sult, som følge af menneskers uforstand og had.

Vi kan håbe, at det i år på ny vil gå en anden og rigtigere vej, og vi kan måske finde trøst i, at nedrustningsdrøftelserne i De Forende Nationers plenarforsamling ikke, som man en overgang kunne frygte, har ført til et brud, men vil blive genoptaget og fortsat i begyndelsen af marts måned i år. Det er vel et lyspunkt, at de ledende statsmænd stadig synes at have vilje til forhandling og at være parat til atter at prøve denne vej i det nye år. Vi må også så stærkt, som vi kan, hævde, at der findes ikke anden vej til at fremme fred og tryghed mellem folkene.

Det er med stor bekymring, at vi følger de stadige forsøg med kernevåben og oplever, at de videnskabelige og tekniske fremskridt, der kan skabe nyt grundlag for millioner af menneskers liv, også tages i brug med mulighed for at udlette dette. Vi må håbe, at den dødelige fare, som menneskeheden er ved at bringe sig selv i, efterhånden også må mane til større besindelse ved behandlingen af disse spørgsmål.

Året, der svandt, vil blive husket som det år, da Danmark blev medlem af frihandels sammenslutningen imellem de syv lande, hvoraf tre nordiske, og hvortil vi håber at se Finland knyttet i det nye år. Sammenslutningen er endnu for ung og dens virkninger for små til, at den på afgørende vis har kunnet mærke dansk erhvervsliv. Men vi er begyndt på en udvikling, som i løbet af det tiår, vi nu har indledt, vil føre os frem til et stort industrivaremarked i vor del af verden. Inden vi er nået langt, vil mange problemer melde sig til løsning. Tilpasningen af Danmarks erhvervsliv til de nye forhold vil i overgangsperioden kræve stor indsats, særlig hvis tendensen til at gøre denne kortere fortsætter. Vi er mange, der er imponerede over den energi, hvormed vort erhvervsliv har taget den store opgave op. Det er glædeligt og forfriskende at se, hvor mange dygtige unge, der efterhånden deltager i dette arbejde.

Det har været en lykke, at frihandelsområdet kunne påbegynde sin virksomhed under så gode konjunkturer både i Danmark og i de øvrige medlemslande. Dette har bidraget stærkt til, at den første tilpasning til de nye forhold har kunnet ske næsten gnidningsfrit. Men vi må efterhånden indstille os på, at vor økonomiske politik må føres således, at vi kan holde trit med de andre medlemslande. Gør vi det, vil vort medlemskab også befordre den igangværende stærke vækst i dansk økonomi.

I vor glæde over den tilfredsstillende udvikling i samarbejdet inden for frihandelsområdet må vi ikke glemme de alvorlige problemer, som eksistensen af de to markedsgrupper i Europa rejser, ikke mindst for Danmark og det danske landbrug. I 1960 er bestræbelserne for at bringe de to grupper nærmere til hinanden fortsat, men uden egentlige resultater. Der synes dog at være en voksende forståelse for de farer, en økonomisk splittelse i Vesteuropa indebærer, og de fordele en større sammenslutning vil betyde. Dette skulle være et godt grundlag for de fortsatte anstrengelser for at bringe den nuværende tilstand til ophør. Indtil dette lykkes, må vi fortsætte bestræbelserne for at sikre, at De Seks' landbrugsordning bliver udformet på en sådan måde, at vore eksportinteresser ikke lider skade på længere sigt. Det var opmuntrende, at det i 1960 lykkedes at gennemføre en treårig forlængelse af den dansk-tyske handelsaftale. Selvom denne aftale ikke løser alle vore problemer, er der dog herigennem skabt større sikkerhed for en ikke uvæsentlig del af den danske landbrugseksport frem til udgangen af 1965.

Året 1959 har økonomisk set været gunstigt i en sjælden grad, hed det i en udtalelse ved sidste nytårsskifte. Udviklingen i 1960 har været karakteriseret af en fortsat vækst på de fleste af det økonomiske livs områder, og det er naturligt, at flere og flere spørger, om det da kan fortsætte på den måde. Vi har i mange af årets måneder haft praktisk taget fuld beskæftigelse, og for året som helhed ser det ud til, at arbejdsløshedsprocenten kommer ned under de fem. Det har været en lykke for vort land, at så mange har kunnet få arbejde, og vi må gøre alt for at fastholde dette gode.

Det er endnu engang lykkedes at sætte produktionen ganske stærkt i vejret, og at gøre dette uden en væsentlig forringelse af den valutariske stilling, samtidig med at priserne stort set er holdt i ave.

Vi har da også kunnet sætte både forbruget og opsparingen ret akt i vejret. Det bliver vor opgave i 1961 at vise, at vi har karakter til at have det godt, og at vi har hjerte til at lade andre, både herhjemme og ude i udviklingslandene, få del i vor stigende velstand.

Kan vi på fornuftig vis tale os til rette om overenskomstsituationen, er rent øjeblikkeligt meget nået. Det må tages som et godt tegn og hilses med glæde, at der var så stor en tilslutning til den nye hovedaftale på arbejdsmarkedet. Mange havde taget de ulovlige strejker som udtryk for uforsonlighed på arbejdsmarkedet. Her ved nytårsskiftet skal lyde en tak til de konstruktive kræfter på vort arbejdsmarked, der under ofte vanskelige vilkår virker så ansvarsbevidst.

Vi får god brug for konstruktive evner i årene, der kommer, og for samarbejdsvilje, hvis vi vil fortsætte den økonomiske fremgang. Efter at folketingsvalget er overstået, påhviler det regering og Folketing at vise andre et godt eksempel. Store opgaver står over for at skulle løses, nu vi er kommet godt ind i sekstiårene.

Hele vort administrative apparat må reformeres og forenkles, så det bliver mere tjenligt over for fremtidens opgaver. Det er begynde forneden med planer om en frivillig sammenlægning af kommuner og foroven med en drøftelse af vor centraladministrations indretning. Der bliver her god brug for forhandlingsvilje og gensidig hensyntagen.

Vi må i gang med den landsplanlægning, som vi har talt så meget om. Det nye boligprogram og egnsudviklingen må indpasses heri, og fredningen af landskaber og vore gamle karakteristiske bybilleder må samordnes hermed. Vi må tage vore trafikproblemer op til en helhedsløsning og ud fra den forudsætning at vi både skal kunne komme hurtigt fra hjem til arbejdsplads og ud og få gavn af den øgede fritid. De er nu, vi skal forme det fremtidige Danmark, så vore børn og børnebørn kan få gode hjem og plads til at være her.

Og vi må se at få færdiggjort arbejdet med vore skattereformer, således at vi kan tage os mere tid til at drøfte de mange problemer, som må løses i fællesskab, og som kræver alle vore kræfter i en tid, hvor uddannelse og forskning vil komme til at spille en større rolle end nogensinde. Vi er så småt kommet i gang med en nærmere behandling af mange af disse ting. Det er nu, de gode tanker og ord skal omsættes i handling.

Men vi må ikke kun tænke på vort eget og vort eget land. Vor klode er blevet mindre, og begivenhederne ude omkring rykker os mere og mere ind på livet og bliver også vore problemer. Vi kan gøre vor indsats for at mildne nøden ude i udviklingslandene og være med til efterhånden at skabe menneskelige levevilkår i lande og områder, hvor man kun har håbet tilbage.

Det svundne år har yderligere belært os om, hvad der trænges til, og det er nu op til os at organisere hjælpen og få den sat hurtigt ind. På Nordisk Råds møde i København i februar vil hele spørgsmålet også blive drøftet ud fra et fællesnordisk synspunkt, og vi får en enestående lejlighed til at tage en opgave op til gavn for andre, en opgave, som kan bringe bud om vort nordiske demokrati.

Der er blandt mange unge en levende interesse for disse problemer og en trang til personlig indsats, som det bliver en opgave at give muligheder for. Det kan blive vort bidrag til at skabe større tryk og mere fredelige forhold ude i verden – og måske også herhjemme.

Og vi kan hjælpe allerede nu ved at give vort bidrag til Røde Kors' indsamling til Congo-hjælpen. Det vil være en god begyndelse på det nye år, og vi har sikkert godt af at stramme livremmen lidt ind efter juledagenes opbud. Vi kan da også med en lidt bedre samvittighed ønske hinanden og vort land et godt og lykkeligt nytår.

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Den kolde Krig 1946-1989, Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/viggo-kampmanns-nytaarstale-1961>